

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 30 kwietnia 2024 r.

Znak: WZPS-3.431.7.2.2023.MK

**Pan
Marcin Kowalski
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Szczecinie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) i rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół inspektorów Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 19-23 czerwca 2023 r. kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Szczecinie.

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań gminy określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 8 marca 2024 r., przedstawiam wystąpienie pokontrolne.

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z uchybieniami.¹

Dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie była do dnia 31 grudnia 2022 r. Pani Marta Giezek. Z dniem 1 stycznia 2023 r. pełnienie obowiązków Dyrektora jednostki powierzono Panu Marcinowi Kowalskiemu.

Nadzór nad kontrolowaną jednostką sprawuje Prezydent Miasta Szczecin.

W Ośrodku zatrudnionych jest 459 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 187 pracowników socjalnych.

Miasto Szczecin liczyło (wg. informacji z ewidencji ludności Urzędu Miasta Szczecin - stan na dzień 31 maja 2023 r.) 353 593 mieszkańców zameldowanych na terenie Miasta Szczecin.

Ośrodek w dniach kontroli spełniał warunek art. 110 ust. 11 oraz ust. 12 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2 tys. mieszkańców.

1) Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

W kontrolowanym okresie Gmina Miasto Szczecin posiadała opracowaną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęto uchwałą Nr XXXVIII/1042/22 z dnia 22 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Szczecin do roku 2027.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Gmina Miasto Szczecin opracowała Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej Gminy. Ocena zasobów za 2021 r. i 2022 r. została przekazana do Rady Miasta w terminie określonym w ustawie o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinie opracował i złożył Radzie Miasta coroczne sprawozdanie z działalności Ośrodka oraz przedstawił potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni MOPR podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, webinarium z zakresu realizacji zadań związanych z pomocą społeczną.

W zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej związanych z przyznawaniem świadczeń pieniężnych (zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych, zasiłków celowych w ramach zdarzenia losowego) oraz świadczeń niepieniężnych (składki na ubezpieczenie społeczne w ramach przyznanych zasiłków stałych, świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, skierowania i odpłatność za pobyt osób w domu pomocy społecznej, kierowanie do środowiskowych domów samopomocy, świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, udzielanie schronienia, pobytu w mieszkaniu chronionym, sprawienie pogrzebu) zespół kontrolujący nie wniósł zastrzeżeń do zasadności przyznawania poszczególnych świadczeń, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji oraz wypłaty ww. świadczeń. Wywiady środowiskowe przeprowadzane były w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893). Zaplanowana pomoc była adekwatna do zgłaszanych potrzeb. Decyzje administracyjne w sprawach przyznawania świadczeń z pomocy społecznej wydawane były zgodnie z terminem określonym w art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.). Wszystkie skontrolowane decyzje zawierały elementy określone w art. 107 K.p.a.

W skontrolowanych sprawach z zakresu realizacji świadczeń w postaci zasiłków stałych, posiłków, świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności, zasiłków okresowych, zasiłków celowych bądź specjalnych zasiłków celowych, kierowania osób do środowiskowych domów samopomocy oraz przyznawania świadczeń w ramach specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, decyzjom administracyjnym nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 K.p.a.

W kontrolowanym okresie Gmina Miasto Szczecin nie posiadała uchwały dotyczącej organizacji pochówku. Brak uchwały regulującej sposób sprawienia pochówku jest sprzeczny z art. 44 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

W 2022 roku pracą socjalną objętych zostało 3487 rodzin (4500 osób w rodzinie), w tym wyłącznie pracą socjalną 792 rodzin (1145 osób w rodzinie).

W ramach działań w zakresie organizacji pracy socjalnej na rzecz społeczności lokalnej Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie realizuje m.in. zadania w zakresie opracowania i realizacji projektów socjalnych. W okresie objętym kontrolą Ośrodek zrealizował m.in. następujące programy i projekty socjalne: „Zaopiekowani - systemowe wzmacnianie potencjału opiekuńczego rodzin”, „Cztery Kąty na Trzeci Wiek”, „Samodzielni – kompleksowy system wsparcia dziecka i rodziny w Szczecinie”, „Ukraina Bliżej Nas”, „Korpus Wsparcia Seniorów”, „Aktywny Samorząd”, „Pomoc obywatelom Ukrainy z Niepełnosprawnościami 2022”, „Samodzielność-Aktywność-Mobilność (Dostępne Mieszkanie, Mieszkanie dla Absolwenta), „Srebrny telefon dla Seniora”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka Wytchnieniowa”.

Ponadto w celu stworzenia szerszego wachlarza udzielanej pomocy Ośrodek współpracuje z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Miasto Szczecin na rzecz osób i rodzin tego potrzebujących (PUP, ZUS, Straż Miejska, Szczecińskie Centrum Profilaktyki Uzależnień, Policja, Prokuratura, kuratorzy sądowi, służba zdrowia, szkoły, Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Zarząd Budynków i Lokali Komunalnych, Stowarzyszenia, Fundacje, PCK, Łaźnia miejska, Agencja Pracy, Spółdzielnia Socjalna MERITUM, itp.).

Gmina Miasto Szczecin zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego m.in. poprzez: funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego oraz jego filii na terenie Miasta Szczecin. Zatrudnieni w Punkcie psychologowie, terapeuci, prawnicy oraz pracownicy socjalni zapewniają klientom profesjonalną pomoc w sytuacjach kryzysów losowych i rozwojowych, w rozwiązywaniu problemów osobistych, partnerskich, rodzinnych oraz wydarzeń traumatycznych. Do najczęściej podejmowanych przez pracowników działań należą: indywidualna terapia krótkoterminowa, konsultacje psychologiczne, rozmowy wspierające, poradnictwo rodzinne, terapia rodzinna, terapia dla par, pomoc pedagogiczna oraz interwencja w środowisku. Ponadto MOPR w Szczecinie prowadzi Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie. Punkt udziela wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, dzieciom dotkniętym przemocą lub alkoholizmem rodziców, osobom uzależnionym, osobom współuzależnionym, osobom będącym w kryzysie.

W okresie objętym kontrolą wsparciem w ramach poradnictwa specjalistycznego objęto 1685 osób.

Zadania w ramach zabezpieczenia potrzeb mieszkańcom w zakresie zapewnienia schronienia dla osób bezdomnych realizuje Dział Pomocy Osobom Bezdomnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, który przy współpracy z innymi komórkami organizacyjnymi Ośrodka oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego, a także organizacjami pozarządowymi, udziela pomocy oraz wsparcia osobom i rodzinom bezdomnym lub zagrożonym bezdomnością. Na terenie Miasta Szczecin funkcjonuje pięć schronisk, dwie noclegownie oraz jedna ogrzewalnia.

W okresie objętym kontrolą dla osób bezdomnych w schroniskach zabezpieczono 312 miejsc, w tym 105 miejsc w schronisku z usługami opiekuńczymi, 95 miejsc w noclegowniach oraz 17 miejsc w ogrzewalni. Natomiast w 2023 r. dla osób bezdomnych zabezpieczono 265 miejsc, w tym 105 miejsc w schroniskach z usługami opiekuńczymi, 75 miejsc w noclegowniach oraz 17 miejsc w ogrzewalni.

Zgodnie z art. 48a. 1 ust. 11b. ustawy o pomocy społecznej Gmina Miasto Szczecin zgłosiła miejsca, w których udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych do Rejestru, prowadzonego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

MOPR uczestniczy w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W 2022 r. wydano 2038 skierowań do odbioru żywności, natomiast w 2023 r. do dnia kontroli 381 skierowań.

Stwierdzone uchybienia wynikały z niepoprawnej interpretacji przepisów prawa, braku wnikliwej kontroli dokumentacji jednostki oraz prawidłowego i uzasadnionego nadawania rygoru natychmiastowej wykonalności decyzjom administracyjnym w sprawach z zakresu pomocy społecznej. Skutki to: nieprawidłowe i nieuzasadnione stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności w prowadzonych postępowaniach i wydawanych decyzjach administracyjnych oraz brak uchwały regulującej sposób sprawienia pochówku zgodnie z wyznaniem osoby zmarłej.

Osobą odpowiedzialną za prawidłową realizację zadań jest Dyrektor jednostki.

W wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 29-31 sierpnia 2016 r. oraz 1-9 września 2016. w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Szczecinie (Znak sprawy: K-S-1.431.1.20.2016.DW) działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. Dalsze podejmowanie działań zmierzających do zatrudnienia pracowników socjalnych zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej – *zalecenie zostało zrealizowane*,
2. Przestrzeganie art. 106 a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w zakresie wstrzymywania wypłaty świadczeń – *zalecenie zostało zrealizowane*,
3. Dokonanie zwrotu dotacji w wysokości 20 805,48 zł wraz z odsetkami, w terminie 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego – *zalecenie zostało zrealizowane*,
4. Przestrzeganie zasad określonych w Uchwale Nr 221 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 przy ustalaniu liczby dzieci i uczniów, którym zostanie udzielona pomoc w formie posiłku, bez wydania decyzji administracyjnej- *zalecenie zostało zrealizowane*,
5. Prawidłowe ustalanie odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych – *zalecenie zostało zrealizowane*,
6. Przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych w terminach określonych w aktualnie obowiązujących przepisach prawa – *zalecenie zostało zrealizowane*,
7. Prowadzenie postępowania w zakresie świadczeń z pomocy społecznej bez zbędnej zwłoki, zgodnie z art. 35 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego, z zachowaniem zasady określonej w art. 12 cyt. ustawy – *zalecenie zostało zrealizowane*,
8. Przestrzeganie § 8 ust. 3 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej w zakresie kierowania do domów pomocy społecznej osób na podstawie orzeczenia sądu – *zalecenie zostało zrealizowane*.

Nie wniesiono zastrzeżeń do sposobu realizacji zaleceń pokontrolnych.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

jako zalecenie zwykłe w zakresie formy decyzji:

1. Prawidłowe stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności zgodnie z zasadami określonymi w art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

jako zalecenie zwykłe w zakresie dokumentów programowych gminy:

1. Podjąć działania zmierzające do przyjęcia przez gminę uchwały dotyczącej określenia sposobu sprawienia pogrzebu zgodnie z art. 44 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Właściwy podpis na oryginale

Do wiadomości:

Pan Piotr Krzystek
Prezydent Miasta Szczecin